

15.10.2025

VN/11277/2025
VN/11277/2025-OM-10

Demokratiaohjelman työryhmän kokous 4/2025; Pöytäkirja

Aika 15.10.2025 klo 9.00–11.00

Paikka Meritullinkatu 10, K214 Seminarium (2. krs) / Microsoft Teams

Osallistujat

(varajäsen suluissa):

- (x) Johanna Suurpää, oikeusministeriö (puheenjohtaja)
- (x) Henni Axelin, opetus- ja kulttuuriministeriö (varapuheenjohtaja)
- (-) Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö
- (-) Jyrki Jauhiainen
- (-) Sanna Malkki, valtioneuvoston kanslia
- (x) (Risto Alatarvas)
- () ~~Pekka Hukka, ulkoministeriö~~
- (x) (Annamari Tornikoski)
- (x) Hanna Helinko, sisäministeriö
- (-) (Maarit Nikander)
- () ~~Timo Tuovinen, puolustusministeriö~~
- (-) (Eijaliisa Kettunen)
- (x) Markku Mölläri, valtiovarainministeriö
- (-) (Katju Holkeri)
- (-) Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
- (x) (Erno Hyvönen)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

(-) Antonia Husberg, maa- ja metsätalousministeriö

(x) (Sami Tantarimäki)

(-) Eero Salojärvi, liikenne- ja viestintäministeriö

(-) (Hanna Laurila)

() ~~Johanna Huovinen, sosiaali- ja terveysministeriö~~

(-) (Riikka Pellikka)

(-) Heta-Elena Heiskanen, ympäristöministeriö

(x) (Pekka Harju-Autti)

Sihteeristö:

(x) Sini Keinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

(x) Liisa Männistö, oikeusministeriö

(x) Nina Suorsa, oikeusministeriö

Kutsutut asiantuntijat:

(x) Suvi Autiosaari, Diakonissalaitos

(x) Anna Bruun, työ- ja elinkeinoministeriö

(x) Sami Demirbas, oikeusministeriö

(x) Sampsa Hyysalo, Aalto-yliopisto

(x) Heidi Härkönen, DEMOC-ohjelman ohjelmajohtaja, Helsingin yliopisto

(x) Juha Jokela, Ulkopoliittinen instituutti

(-) Jussi Kanner, ulkoministeriö

(x) Laura Kuusio, sosiaali- ja terveysministeriö

(x) Reetta Mietola, Helsingin yliopisto

(x) Eero Pelkonen, puolustusministeriö

(x) Lauri Rapeli, Åbo Akademi

(x) Tuomas Rekola, oikeusministeriö

(x) Elina Rissanen, oikeusministeriö

(-) Katri Viinikka, ulkoministeriö

(x) Mikko Värttö, Tampereen yliopisto

(x) Anna-Mari Wallenberg, Helsingin yliopisto

Esityslista

1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Todettiin läsnäolijat.

2 Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin muutoksitta.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 3.1)

Hyväksyttiin pöytäkirja julkaistavaksi Hankeikkunassa.

4 Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittamat Demokratian tulevaisuus (DEMOC) -ohjelman hankkeet

Polarisaation torjuminen materiaalsen osallisuuden avulla
(MaterialDemocracy)

professori, konsortion johtaja Sampsa Hyysalo

Osallisuuden esteiden yli (OBaMa)

yliopistotutkija, hankkeen varajohtaja Reetta Mietola

Demokraattisten innovaatioiden implementointi (STRONG)

professori, hankkeen vuorovaikutusvastaava Lauri Rapeli

Den liberala demokratin resiliens i Finland (RESLIDE)

ohjelmajohtaja Juha Jokela

AI demokratian tukemisessa (AIDEMOC)

yliopistonlehtori, kognitiotieteen dosentti Anna-Mari Wallenberg

Kuultiin Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittaman [Demokratian tulevaisuus \(DEMOC\) -ohjelman](#) hankkeiden esittelyt ja todettiin, että hankkeilla on paljon yhtymäkohtia demokratiaohjelman teemojen kanssa. Keskusteltiin hankkeissa tuotetun tiedon hyödyntämisestä demokratiaohjelman toimeenpanossa ja demokratipolitiikan kehittämisessä. Merkittiin esittelyt ja keskustelu tiedoksi.

Toivottiin, että hankkeista olisi saatavilla kootusti seurantatietoa esim. uutiskirjeen muodossa. Sovittiin, että yhteydenpitoa STN-hankkeiden ja ministeriöiden kesken jatketaan esim. hankekohtaisten tapaamisten tai muun sidosryhmäyhteistyön puitteissa.

5 Demokratiaohjelman toimeenpanosuunnitelma (liite 5.1)

Liisa Männistö alusti asiaa toteamalla, että [demokratiaohjelman toimeenpanosuunnitelma](#) viimeisteltiin työryhmän kirjallisessa menettelyssä kesä-heinäkuun aikana ja julkaistiin Hankeikkunassa 5.8.2025. Suunnitelmaa on tarkoitus päivittää tarpeen mukaan toimeenpanon edetessä ja ohjelman toimeenpanosta on tarkoitus raportoida STOH-ministerityöryhmälle alkuvuonna/keväällä 2026. Ministeriöitä pyydettiin toimittamaan mahdolliset akuutit päivitystarpeet sihteeristölle 31.10.2025 mennessä.

Lisäksi todettiin, että kansainväliseen demokratiatyöhön liittyvän selvityksen (TP36) valmistelun tueksi on tarkoitus koota keskeisistä ministeriöistä työnyrkki. Toimenpiteen edistämistä jatketaan työnyrkin tuottaman luonnoksen pohjalta yhdessä muiden ministeriöiden kanssa demokratiaohjelman työryhmän seuraavassa kokouksessa. Sovittiin, että sihteeristö lähettää ministeriöille pyynnön ilmoittautua mukaan työnyrkkiin.

6 Aloite- ja kuulemisjärjestelmien kehittäminen (liite 6.1)

Sami Demirbas oikeusministeriöstä esitteli parlamentaarisesti ja asiantuntijatyöryhmän valmistelun perusteella laaditun [arviomuistion](#), jonka oikeusministeriö julkaisi 17.6.2025. Arviomuistiossa tarkastellaan sitä, miten kansalaiset voivat osallistua valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden päätöksentekoon. Arvion mukaan kansalaisaloitejärjestelmään tai hyvinvointialuealoite- tai kuntalaisaloitejärjestelmään ei liity ajankohtaista tarvetta uudistaa sääntelyä. Sen sijaan muistiossa ehdotetaan, että aloitteiden käsittelyn seurattavuutta ja viestintää kehitetään kustannustehokkailla ratkaisuilla.

Päätettiin jatkaa keskustelua arviomuistiossa esitetyistä toimenpide-ehdotuksista työryhmän seuraavassa kokouksessa.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

Torstai 29.1.2026 klo 13.00–15.00

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.56.